

Vi passer på
VERDENSARVEN

Årsberetning 2014

Dansk Ornitologisk Forening

Skovhornugle

FOTOGRAF: STEEN ANDERSEN

Vi passer på verdensarven

Egon Østergaard
Formand

Lige siden 1906, hvor DOF blev stiftet, har vi arbejdet målrettet på at forbedre forholdene for fuglene og deres levesteder, både her i landet, men i stigende omfang også uden for landets grænser. Fra dag til dag og fra sag til sag argumenterer vi for så rig og varieret en natur som muligt. I alle lag i DOF er fokus det samme, nemlig at være fuglenes ambassadører over for de mange trusler, der tegner sig. Uden de mange aktive DOF'ere rundt om i landets afkroge var kampen for længst tabt. At passe på naturen kræver et langt sejt træk samt nogle retningslinjer for, hvor vi vil hen.

Derfor vedtog foreningens repræsentantskab i november 2014 en ny og visionær naturpolitik, der udstikker en retning for foreningens naturpolitiske arbejde de næste mange år.

DOF's naturpolitik hviler på foreningens natursyn, der er bygget op omkring begreberne autenticitet, diversitet og dynamik. Politikken fastlægger en række konkrete ønsker til sikring af naturværdierne i de forskellige landskabstyper som fx skov, kyst og det dyrkede land, men derudover forholder politikken sig også til emnerne jagt, planlægning og forvaltning samt rekreative forstyrrelser.

DOF's naturbeskyttelsesarbejde handler både om fuglearterne, vigtige lokaliteter og forvaltningen af naturtyperne på et overordnet niveau. DOF's politik sigter mod at beskytte eksisterende naturværdier og økosystemer mod forringelser og at genoprette og udvide ødelagte eller reducerede naturområder. Sådan bidrager vi til at passe på naturarven.

Og i 2014 så vi i høj grad resultaterne af de mange års seje slid. En række politiske initiativer på DOF's mærkesager blev endelig virkelighed: I juni blev den danske del af Vadehavet efter mange års fodslæben udpeget som UNESCO verdensarv, i oktober blev en dansk strategi for at stoppe tilbagegangen i biodiversitet rullet ud over rampen i form af Naturplan Danmark, og lige inden jul blev Den Danske Naturfond vedtaget ved lov af et stort flertal i folketinget. Staten, VILLUM FONDEN og Aage V. Jensen Naturfond har her sikret en startkapital på 875 mio. kr. til den trængte, danske natur. Det bliver spændende at følge den indsats.

2014 blev et år med et skarpt fokus på naturpolitik i DOF. Lad os håbe, at også medlemmer af folketinget vil være med til at passe på verdensarven i praksis. Vi holder øje med jer!

Forsidefoto: Flere års nedtur er vendt til optur for skarven. Ynglesæsonen bød på 5.801 flere ynglepar i kolonierne i forhold til 2013. Det er en stigning på 23 procent. En mild vinter og et tidligt forår gav i år den danske bestand af skarver gunstige levevilkår. FOTOGRAF: CLAUS HALKJÆR

TEMA

Strandskaden er en af de mange arter, der vil få gavn af Vadehavets nye status som verdensarv

FOTOGRAF: JOHN LARSEN

Vadehavet er verdensarv

I 2014 blev den danske del af Vadehavet endelig optaget på UNESCO's verdensarvsliste.

Udpegningen, der understreger Vadehavets betydning i international sammenhæng, var mange år under vejs. Det er over ti år siden, at daværende miljøminister, Svend Auken (S), lancerede ideen, men mødte så meget lokal modstand, at tankerne blev lagt i skuffen. Siden fik Vadehavets natur stadig større opmærksomhed i den brede befolkning, og turisterhvervet fik langsomt øjnene op for, at fugle, mudder og marsk kan sælge billetter.

Etableringen af Nationalpark Vadehavet har utvivlsomt været medvirkende til, at stemningen var en smule mere positiv, både i den brede befolkning og i regionens fire kommunalbestyrelser, da man fik mulighed for at genoverveje sit nej til verdensarven fra 1990'erne. Vores nabolande i Tyskland og Holland forstod ikke, at den danske regering ville stå udenfor, når nu størstedelen af det samlede Vadehav efterhånden var udpeget af UNESCO. Især fordi de tre lande i over 30 år har samarbejdet omkring forvaltningen og beskyttelsen af områdets store naturværdier. Efterhånden så det ud til, at meget af arbejdet i Vadehavet i fremtiden ville foregå i dialog med UNESCO.

Regeringen i Danmark ville dog ikke fremsende en ansøgning til UNESCO uden bred opbakning i lokal-

området. Derfor fornemmede DOF og andre aktører da også tydeligt, at der var noget på spil for Kultur- og Miljøministrene, der stod bag det nye forsøg. Mens Varde og Esbjerg Kommuner var overvejende positive, var byrådet i Tønder Kommune negativ indstillet. På Fanø blev sagen draget ind i en sideløbende diskussion om turismens udfoldelsesmuligheder kontra Naturstyrelsens administration af naturbeskyttelseslov, planlov osv.

Der kommer ikke automatisk en bedre naturbeskyttelse ud af udpegningen. Det er derimod egentlig takken for 30 års politisk indsats, der på mange måder har båret frugt. Mange trusler er taklet med succes i denne periode.

At der stadig er mange uløste problemer i Vadehavets natur, er imidlertid et faktum. Derfor arbejder de tre lande da også fortsat sammen om løsningerne. F.eks. har ministrene senest officielt anerkendt, at ynglefuglene er i stor krise, og at noget skal gøres. Ligesom at invasive arter, klimaforandringer, olie, gas og skibstrafik er eksempler på store udfordringer. UNESCO vil være på sidelinjen under de fremtidige politiske diskussioner. F.eks. har UNESCO sammen med regeringerne igangsat arbejdet med en strategi for bæredygtig turisme. DOF deltager aktivt sammen med vore BirdLife-partnere syd for grænsen, og vi glæder os til at vise vores vadehav frem for hele Verden.

NATURBESKYTTELSE

Brug af rottegift afblæst på Lolland

Lolland Kommune har fjernet fuglefarlige rottegifte i det åbne landskab og erstattet dem med smækfælder.

Kommunens ændrede strategi kommer, efter at DOF med dokumentation fra flere undersøgelser har påpeget, at brug af rottegifte i det åbne landskab udgør en trussel for en lang række arter af rovfugle og ugler.

Mark Desholm med en ung trane, der netop har fået påsat gps-sender

FOTOGRAF:
JOHAN
MÄNSSON

Ny chef for Naturfaglig afdeling

DOF fik i juni 2014 en ny leder af Naturfaglig Afdeling i Fuglenes Hus. 46-årige Mark Desholm er biolog, Ph.d. og kommer fra Institut for Bioscience på Aarhus Universitet, hvor han har markeret sig som en af landets førende trækfugleforskere.

Mark Desholm er født 1968 i Glostrup, opvokset på Vesterbro, flyttede som 10-årig med forældrene til Vojens i Sønderjylland. Medlem af DOF i ca. 30 år. Ringmærker siden 1990, uddannet biolog fra Aarhus Universitet 1998, ansat i DR 1998-99, forskningsassistent ved Danmarks Miljøundersøgelser 1999, Ph.d. i biologi Københavns Universitet 2006, seniorforsker ved Aarhus Universitet 2006-2014.

Beskyttelsen af Værnengene halter

Værnengene, der ligger i forbindelse med Tipperne ved Ringkøbing Fjord, er blandt Danmarks vigtigste engfugleområder. Desværre har omlægninger og intensiveret landbrugsdrift gjort engenes naturværdier ringere og ringere gennem årtier. DOF har gentagne gange kritiseret, at kommunen har accepteret disse ødelæggelser. Myndighederne har trods det ikke gjort noget for at rette op. Det har DOF Vestjylland klaget over til Natur- og Miljøklagenævnet, og i foråret 2014 fik vi pludselig medhold i en skrappere fortolkning af fredningen. Det medførte glæde hos de grønne, men også ulovlige opløjninger af nye engstykker i løbet af yngletiden. Kommunen meldte landmændene til politiet, men har siden trukket i land og accepteret omlægninger af nogle af engstykkerne. Disse omlægninger er meget skadelige for biodiversiteten og for især de sårbare engfugle, stor kobbersnepe, brushane og engryle, idet der går mange år, før engenes tørvelag atter er gendannet og engene igen er egnede som yngleområde. Værnengene er Natura 2000-område, og den mangelfulde forvaltning af Værnengene er indklaget til EU af DN. DOF håber meget, at klagesagen vil medføre en bedre og mere ansvarlig beskyttelse af det værdifulde område.

Blue breasted king fisher

Fantastisk sommer for de danske hedehøge

Ynglesæsonen 2014 var den mest succesfulde for de danske hedehøge i mange år, idet hele 60 unger – et rekordhøjt antal – fløj fra rederne. Seks af yngleparrene slog sig ned i et helt nyt yngleområde nær Gram. Mindst syv af årets ynglepar blev opdaget af landmænd på høstarbejde, og mindst ni unger ville være omkommet, hvis ikke de opmærksomme landmænd havde fået øje på dem. DOF og hedehøgene er meget taknemmelige for det gode samarbejde.

Musefangsten i vildtstriberne var markant bedre end i de foregående to år, og det er sandsynligt, at de mange mus har været årsagen til det rekordhøje antal unger. Vi har i alt haft fem hedehøge med GPS-loggere i området denne sæson, hvoraf de tre ynglede og fik unger på vingerne. Derimod er de sidste fugle med satellitsendere nu omkommet, så vi kan ikke længere følge danske hedehøge under trækket og i overvintringsområdet. I alt 10 danske hedehøge har haft satellitsendere på siden 2008,

Vildtstriber giver gode levevilkår for mus – og dermed mad til hedehøgene

FOTOGRAF: SVENJA MEYER

og 9 hedehøge har haft GPS-loggere på siden 2011. De indsamlede data har givet os meget spændende viden om de danske hedehøges adfærd året rundt.

DOF's internationale arbejde er sikret mange år frem

I december fik DOF godkendt et 3-årigt naturbeskyttelses- og udviklingsprogram med titlen Integrating Livelihoods and Conservation med et budget på 15,7 millioner. Programmet er langt bredere end de hidtidige enkeltstående projekter, og det giver bedre mulighed for at samarbejde langsigtet strategisk hen imod et fælles mål med partnerne.

Sammen med landenes BirdLife partnere vil DOF arbejde for at begrænse ødelæggelsen af 6 skovområder med høj biodiversitet, især af fugle, i hhv. Kenya, Nepal og Uganda ved at indføre forbedrede skovforvaltningsmetoder sammen med lokalbefolkning og myndigheder. Samtidig vil programmet give bedre levevilkår for fattige i lokalsamfundet.

Nyt projekt om havfugle og vindmøller

DOF har startet et nyt fugleprojekt i samarbejde med de to danske konsulentfirmaer NIRAS og DHI. Projektet går ud på at indsamle viden om, hvordan forskellige havfuglearter undviger havvindmøller. Det er finansieret af The Carbon Trust, et stort engelsk konsortium. Data indsamles med radar og kameraer, og grundstenen i projektet, og det på verdensplan helt nye er, at radaren kan opdage fugle på lang afstand og derefter sende information videre til kameraet. Kameraet kan optage både om dagen og om natten. Med projektets resultater kan man fremover, allerede på planlægningsstadiet af vindmølleparker til havs, vurdere en eventuel negativ indflydelse af sådanne konstruktioner på de forskellige havfugles bestande.

Stor skallesluger har haft stor gavn af Fokuseret Fugleforvaltning. Flere af de kasser der blev sat op, blev taget i brug allerede det første år. FOTOGRAF: JOHN LARSEN

Succes for Fokuseret Fugleforvaltning

Projekt Fokuseret Fugleforvaltning blev afsluttet i 2014. Projektet var finansieret af Villumfonden og gik ud på at undersøge gode forvaltningstiltag for 9 sjældne og truede ynglefuglearter.

Den største succes i projektet er webkamera-projektet, hvor danskerne live har kunnet følge en havørne- og en stor hornuglerede igennem to ynglesæsoner. I anden sæson nåede antallet af unikke brugere op på 225.000, og projektet affødte en stor medieomtale. Opgaverne på de enkelte arts-delprojekter har været lige så forskelligartede som arterne selv. Hvis man ser på bestandsudviklingerne for de ni arter i projektperioden, ses en stigning i bestanden hos de seks arter (stor skallesluger, rød glente, havørn, vandrefalk, perleugle og stor hornugle), mens to er relativt stabile (hedehøg og hvidbrystet præstekrave) og en enkelt (kirkeugle) er i fortsat tilbagegang. Det vil dog være en overfortolkning at hævde, at projekt Fokuseret Fugleforvaltning er eneårsagen til de positive bestandsændringer, idet de fleste af arterne har haft en bestandsvækst i perioden

op til projektet. For en art som stor skallesluger er der dog ikke tvivl om, at opsætningen af kasser har haft betydning for antallet af ynglepar, idet flere af de opsatte kasser blev taget i brug allerede det første år.

Art	Metoder	Succes
Stor skallesluger	Kasseopsætning	+
Rød glente	Analyse af spredningsmuligheder Formidling til lodsejere (følger)	+ +
Havørn	Webcam	++
Hedehøg	Analyse af trækforhold (satellitsendere) Analyse af yngleforsølg (GPS-loggere) Beskyttelse af reder Fødeanalyse	+ + + +
Vandrefalk	Risikovurdering af kasseopsætning Kasseopsætning	+ +
Hvidbrystet præstekrave	Undersøgelse af ynglesucces	-/+
Kirkeugle	Webcam	-
Perleugle	Kasseopsætning	+
Stor hornugle	Webcam	++

VIDEN

Klydeunge

FOTOGRAF: ULRIK BRUUN

PhD-projekt om data i fugleovervågningsprojekterne

DOF har igennem årtier opbygget solide og unikke fugleovervågningsprojekter med en masse data. Disse data har udgjort et enormt potentiale, som vi hidtil ikke har udnyttet. Derfor har DOF i slutningen af 2014 opstartet et PhD-projekt med titlen 'Citizen science based bird population studies'. Det tre-årige forskningsprojekt skal udnytte de mange data fra de forskellige projekter, indsamlet af de frivillige medlemmer, og skabe viden om udvalgte danske fuglearters bestande.

Studiet foregår dels i DOF og dels i Institut for Bioscience ved Aarhus Universitet og rummer desuden et udlandsophold ved Lab of Ornithology ved Cornell University i USA. Resultaterne af projektet vil løbende blive formidlet bredt, så de kan tilgå DOF's medlemskare og det danske samfund i bred forstand.

Afslutning af DATSY-projektet

Data fra 66 arter i Projekt Truede og Sjældne Ynglefugle (DATSY) er blevet analyseret og publiceret i DOFT nr. 1 2014. Af arterne er 23 i fremgang, 19 i tilbagegang og 24 arter er stabile eller fluktuerende. Hovedkonklusionerne er:

- De sjældne ynglefugle i det åbne land klarer sig dårligere end sjældne arter knyttet til andre naturtyper. Tilgroning som følge af luftbåren kvælstof og manglende græsning er formodede årsager.
- Skovarter klarer sig bedre end de resterende sjældne ynglefugle. Adgangsbegrænsninger, mindsket forfølgelse og færre miljøgifte har hjulpet mange rovfugle, mens opsætning af redekasser har hjulpet en del hulrugere.
- Arter med hovedudbredelse sydøst for Danmark klarer sig dårligt, mens mange arter er indvandret fra sydvest i perioden. Varmere og vådere somre er mulige forklaringer.
- Arter, der overvintrer syd for Sahara, klarer sig dårligere end standfugle og kortdistancetrækkere.

Tilbagegang for klyden

Ifølge de senere års optællinger af kolonirugende danske kystfugle, er den danske bestand af ynglende klydepar faldet med 30 procent siden 1990. Det er især gået ud over Vadehavets klyder, mens det går fremad for arten i Øresunds-regionen.

Atlasprojektet dokumenterer nye ynglearter

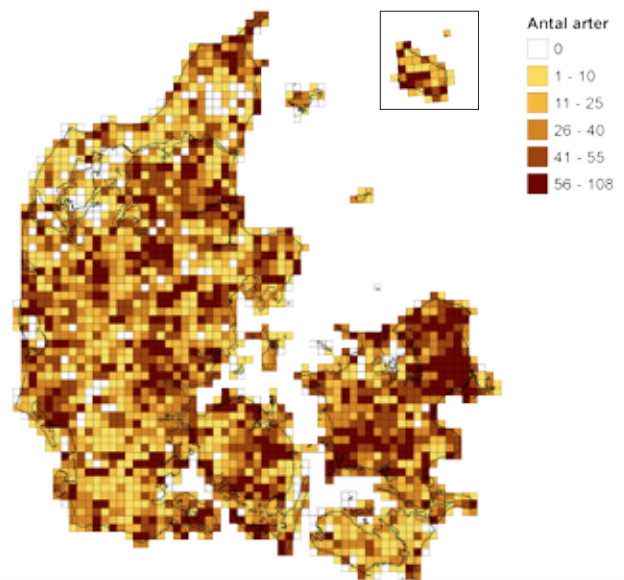
Atlas III gik i luften den 1. marts 2014 og den første ynglesæson afsluttede med 150.000 observationer af 200 ynglefuglearter.

Atlas III kortlægger de danske ynglefugles udbredelse, og et af projektets vigtigste formål er at dokumentere ændringer i fuglearternes udbredelse over tid ved at sammenligne med DOF's tidligere atlasser. Den første sæson bød allerede på otte nye ynglefuglearter, der har slået sig ned i Danmark siden det sidste atlasprojekt i 90'erne: nilgås, vandrefalk, rovterne, kongeørn, rødhovedet and, biæder, hvidvinget korsnæb og sølvhejre.

Femten ynglefuglearter har ligeledes udvidet deres yngleområde siden 90'erne: havørn, blåhals, sorthovedet måge, trane, sortstrubet bynkefugl, perleugle, sangsvane, skestork, lærkefalk, bramgås, lomvie, rød glente, hvinand, skarv og grågås. De næste tre feltsæsoner forventes at dokumentere mange flere ændringer.

Atlasprojektet mobiliserer over 1000 deltagere, der i den første sæson har bidraget med observationer over hele landet – i 94 % af atlaskvadraterne. 750 af deltagerne er kvadratansvarlige, og de dækker tilsammen 70 % af de 2255 atlaskvadrater.

Som det første danske atlas skal Atlas III også levere tætheder og bestandsestimater af de mest almindelige

Antal arter registreret pr. kvadrat i Atlas III's første ynglesæson

fuglearter – både i ynglesæsonen og om vinteren. Disse bliver beregnet på baggrund af tællinger på linjetransekter fordelt systematisk over hele Danmark – og her er god dækning altafgørende. Den første sæson opfyldte målsætningen, og transekterne blev udført i 20 % af kvadraterne. I vintersæsonen 2014/15 blev der udført transekter i 25 % af kvadraterne.

Sølvhejre - ny ynglefugl i Danmark

FOTOGRAF: TORBEN ANDERSEN

TEMA

DELTAGELSE

Tre unge aktivister beskyttede trækfuglene på Malta

Tre unge danskere udsendt af DOF og Natur & Ungdom var en del af det massive pres for at stoppe krybskytteriet på trækfugle på Malta i efteråret. De tre naturaktivister var udvalgt efter at have deltaget i en konkurrence på DOF's Facebook-side.

Flere aviser og radio fortalte gennem de tre deltagere, om den ulovlige jagt på Malta. Deltagerne oplevede ikke jagten, da Maltas regering overraskende indførte et midlertidigt forbud mod jagten. Alligevel var de glade for at deltage. - Det var en helt igennem fantastisk uge. Stort set ingen fugle er skudt i den tid, jeg har været der, og det var jo målet med turen, opsummerede den ene af deltagerne.

Sort stork skuddræbt på Malta. FOTOGRAF: OLE FRIIS LARSEN

Stigende antal sølvmåger i byerne

I disse år yngler et rekordstort antal sølvmåger på rundt regnet 87.000 par i den danske kystnatur, og formentlig vil bestanden fortsætte med at vokse de kommende år. Før i tiden brugte mågerne primært de rovdyrfrige øer og holme som ynglepladser, men disse er nu ved at være optaget. Derfor har sølvmågerne nu bredt sig over hele landet og derfor også til byerne.

Aktive bidrager på dof.dk

DOF's hjemmeside blev relanceret, og det har givet helt nye muligheder for, at aktive kan bidrage til DOF's centrale formidling. Hjemmesiden er bygget på et content management system, som flere personer får adgang til at redigere i. Første modul er aktivitetskalenderen, som alle lokalafdelinger kan lægge aktiviteter i, og som kan filtreres, så brugerne kan søge de relevante aktiviteter ud.

Mere end hvert tiende medlem giver en ekstra skærv

I 2014 ringede DOF til alle medlemmer for at fortælle om DOF's naturbeskyttelsesarbejde og for at spørge, om de, ud over deres medlemskab, ønskede at støtte arbejdet med et fast månedligt beløb. Langt de fleste medlemmer var glade for opkaldet, og mere end hver tiende ønskede at give et tilskud. Medlemmers bidrag og opbakning er helt nødvendigt for, at DOF kan arbejde målrettet for at forbedre fuglenes levesteder og -vilkår. Derudover går en del af bidraget også til Fugleværnsfondens arbejde med at opkøbe og pleje reservater.

Caretakere registrerer løse hunde i naturen

I 2014 tjekkede 31 caretakere og andre DOF'ere, om hundeejerne overholder reglerne om at holde hunden i snor i vore skove og på strandene. I alt 2874 hunde blev registreret, og resultaterne var temmelig nedslående. I skove, hvor hunden skal være i snor året rundt, var

Hele 61% af de registrerede hunde løb løse på stranden i 2014. FOTOGRAF: MAYA SCHUSTER

37% uden snor. På strandene skal hunde være i snor fra 1. april til 30. september, men her løb hele 61% af hundene løse om sommeren.

Løse hunde og den intensiverede rekreative brug af vores strande er blandt hovedårsagerne til, at vore ynglebstande af arter som stor præstekrave, hvidbrystet præstekrave og dværgterne er gået kraftigt tilbage i de sidste 60 år. For de to sidstnævnte arter er situationen nu så kritisk, at der må opsættes hegn og andre afværgeforanstaltninger omkring ynglepladserne.

Ynglende stylvølber på Sjælland

For første gang nogensinde har Sjælland haft ynglende stylvølber. Det yderst sjældne syn var at se ved Nykøbing Sjælland i sommeren 2014. Det var samtidig årets eneste ynglefund af stylvølber.

FOTOGRAF: CARL BOHN

OPLEVELSER

Film fra Echuya-skoven i Uganda

DOF's projekt i Echuya-skoven i Uganda blev dokumenteret i to engelsksprogede videoer, der kan ses på DOF's YouTube-kanal og Pandion. De medvirkende er primært lokale, herunder Batwa-folket, det oprindelige skovfolk. Derudover blev der lavet videoer af nogle af Ugandas mange fuglearter, som blev vist på DOF's Facebook-side med henvisning til projektvideoerne. Disse film med fugle nåede fint ud på DOF's Facebook-side, og mange følgere var glade for dem.

Video og stream med stor hornugle

De store hornugler i den videoovervågede rede fik to unger, selv om hunnen var ny i år. Et klip, med hunnen, der fodrer en nyudklækket unge blev set knap 12.000

*En voksen biæder med sin unge.
Biæderen lever bl.a. i Echuya-skoven i Uganda*

FOTOGRAF: UFFE RASMUSSEN

gange, og et klip, der viser uglernes potentiale som naturlig rottebekæmpelse, blev set knap 9.000 gange. Stor hornugle er DOF's næstmest populære fugleformidling efter stream fra havørne-reden og deraf klippede kortere videoer. Derudover lavede DOF en kort film om perleuglen og ringmærkningen.

Århundredets største invasion af hvidvinget terne

I maj 2014 var der for fjerde gang på knap 20 år invasion af hvidvinget terne. Aldrig tidligere er så mange hvidvingede terner i løbet af få dage fløjet ind over Danmark. Ternerne stammede formentlig fra polske og russiske yngleområder.

Der var i 2014 invasion af hvidvinget terne

FOTOGRAF: HELGE SØRENSEN

Sortbrynet albatros
FOTOGRAF: JOHN LARSEN

Sortbrynet albatros på Skagen

En af 2014's største danske ornitologiske sensationer var, da en meget sjælden og meget stor sortbrynet albatros fløj ind over Skagen i maj.

Levende billeder er populære på de sociale medier

DOF's YouTube-kanal rundede 300.000 afspilninger med videoer af primært danske fugle. Kanalen er nu så godt i gang, at den helt af sig selv tiltrækker publikum løbende. Videoerne får endnu flere afspilninger, når de sendes ud med nyhedsbrevet og lægges på dof.dk. Herudover får videoerne mange tusinde afspilninger og synes godt om-klik på Facebook. Den samme video uploades på begge kanaler for at nå bredere ud.

Webshop med nye finesser

Naturbutikken leverer udstyr til fugleoplevelserne. Og butikkens overskud bliver brugt til DOF's naturbeskyttelse. For at fremtidssikre Naturbutikken fik den i 2014 en ny webshop, der lever op til de krav, kunderne har til en webshop i dag. Webshoppen giver bedre beskrivelser og billeder af produkterne og gør det nemmere at søge mellem varerne. Resultatet viste sig straks med tilfredse kunder og et øget salg.

Flere end 27.000 facebookvenner oplever fuglene

I 2014 fik DOF flere end 10.000 nye følgere på Facebook. Ved årets slutning fulgte 27.515 mennesker med i DOF's daglige opdateringer om de danske fugle og den natur, de lever i. DOF's følgere er glade for gode historier, flotte billeder med informationer om arter og videoer med fuglelyd og/eller relevant information fra DOF's biologer og frivillige.

Særligt naturbeskyttelse og jagt giver debat, men følgerne bliver også spurgt om deres mening eller oplevelser. Dette skete, da der blev set fuglekonger, der fløj mod et nyt byggeri på Amager. Facebookbrugerne blev spurgt, om de også havde oplevet dette, og det affødte et væld af historier om fuglekonge-mod-rude-oplevelser. DOF udsendte en pressemeddelelse om historien, der blev til en nyhed i flere eksterne medier, blandt andet TV 2 Lorry.

Uddeling af plakater, fuglenåle og konkurrencer, hvor følgerne kan vise deres egne fuglefotos er populært, og kampagner på Facebook har i 2014 givet over 300 nye medlemmer.

◀ *To gange i 2014 inviterede DOF sine facebookfølgere – der mødte over 30 op hver gang.*

FOTOGRAF: MAYA SCHUSTER

Seniorerne i Vestjylland har det sjovt

En vigtig del af DOF's medlemsservice er seniorturene! Altså hverdagsture for Gråmejserne, Gråkragerne, Gråspurvvene, Grågæssene og hvad de gråhårede seniorer nu kaldes i de forskellige lokalafdelinger. Ture med god tid til hygge og snak og socialt samvær med omdrejningspunktet: FUGLE! Flere og flere lokalafdelinger tager emnet op.

I DOF Vestjylland har de gjort det i mange år nu. Mindst ét arrangement i hver måned – i alt 14 ture i 2014.

Første tur gik til Hvide Sande i dårligt vejr. Turlederen tænkte "I dag kommer der da ingen!" Men der kom 17 glade og positivt stemte deltagere til årets første eks-kursion. Ikke et vejr til store oplevelser med fuglene. Men en enkelt sortgrå ryle, som alle fik set meget fint, samt skærpiber og en fin flok snespurve, der rigtig gav opvisning på tæt hold.

Derefter et par vinterture efter svaleklire og vandstær og et smut til 'naboamtet' ved Hald sø: Fugleturen fandt

sted i rigtig dejligt vejr med sol, ingen vind og op til 10 graders varme. 27 forventningsfulde interesserede seniorer var mødt op og fik nydt det flotte vejr og fuglene. Ved ankomsten til Niels Bugges Kro sad bjergvipstjerten og sang, og snart var ørerne fulde af lyde fra spætmejsler, mejser, gærdesmutter og bogfinker. Kaffen er en vigtig del af turen. Her bliver der snakket om alt fra sygdomme til de sidste anskaffelser af kikkerter og fotogrej. Og ikke mindst lidt pral om de bedste fugle man har set siden sidst. Kaffen kan dog udsættes lidt, hvis en fugl kommer i vejen, som ved seniorturen til Lille Vildmose, hvor frokosten blev forsøgt indtaget ved det nye høje brandtårn, men en 3-4 kongeørne forstyrrede maden.

Årets sidste arrangement var julemødet, hvor man startede inden døre med kaffe og rundstykker. Her går snakken ivrigt om årets gang, og der ses video fra de bedste fugleoplevelser. Dagen blev afsluttet med en tur til Geddal Enge efter bl.a. sangsvaner.

TEMA

Kaffen indtages ved fugletårnet med udsigt til øen Fur. FOTOGRAF: LEIF NOVRUP

TEMA

Gråstrubet Drossel, Turdus obscurus, ved Gedser Fuglestation. Fundet er det første af arten i Danmark.
FOTOGRAF: HANS LIND

Ny organisering af fuglestationerne

DOF's fuglestationer er lokalt forankret i de lokalafdelinger, hvor de er placeret. Men i 2014 blev de samtidig knyttet tættere til hovedforeningen med direkte kontakt til hver sit medlem af hovedbestyrelsen og et direkte årligt tilskud på 50.000 kroner. Stationerne er vigtige for DOF som indsamlere af viden om fuglene via ringmærkning og træktællinger, men også som faglige centre for aktive feltornitologer og formidlere af oplevelser, aktuel og konkret viden over for befolkningen.

På Gedser Fuglestation blev der i 2014 ringmærket 17.384 fugle, det næsthøjeste tal for stationen nogensinde. Blandt årets ringmærkede fugle var en gråstrubet drossel, der den 18. oktober blev det første fund af arten i Danmark overhovedet. Det var fjerde gang, at fuglestationen på landets sydligste punkt kunne præsentere en ny art for landet – efter brun tornskade i 1988, klippeværting og bleg gulbug i 2003.

Gedser Fuglestation har en stor gruppe frivillige, lokale medarbejdere, men det er blevet sværere at bemane stationen med frivillige ringmærkere, og stadig flere af dem kommer nu fra udlandet, hvilket også er med til at skabe opmærksomhed om DOF's fuglestationer internationalt. "Det har været særdeles dygtige folk, som vi har fået meget inspiration fra, og flere af dem har vist interesse for at bearbejde vores data", siger stationsleder Hans Lind. Blåvand Fuglestation har i 2014 ringmærket omkring 6.000 fugle. Stationen på Danmarks vestligste punkt lægger traditionelt mere vægt på trækket langs kysten, og stationsleder Bent Jakobsen er særlig glad for 15.500 forbitrækkende strandskader. Det er det største antal i adskillige år efter 40 års faldende tendens med et lavpunkt på knap 10.000 i 2010. Noget særligt for Blåvand var også, at alle verdens 6 arter af 'melanittaer' – sorte havænder – blev observeret, 5 af arterne oven i købet på samme dag den 12. oktober.

ØKONOMI

Beretning

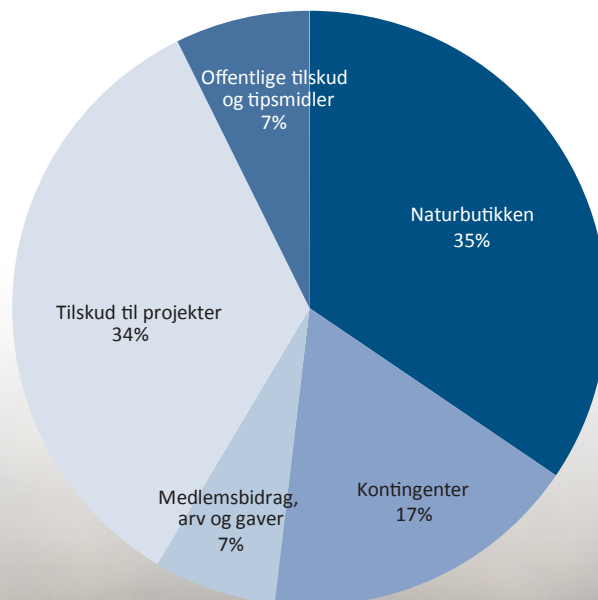
Årets samlede omsætning er på ca. 34 mio. kr. DOF's disponible egenkapital udgør ved udgangen af året 5,4 mio. kr. Den samlede egenkapital udgør 6,9 mio. kr.

Foreningens repræsentantskab har besluttet, at DOF over en årrække skal øge sin disponible egenkapital, så den udgør ca. 20 procent af årsomsætningen. Beslutningen er truffet for at styrke foreningens økonomiske soliditet. I 2014 udgør den disponible egenkapital 16 % af årsomsætningen.

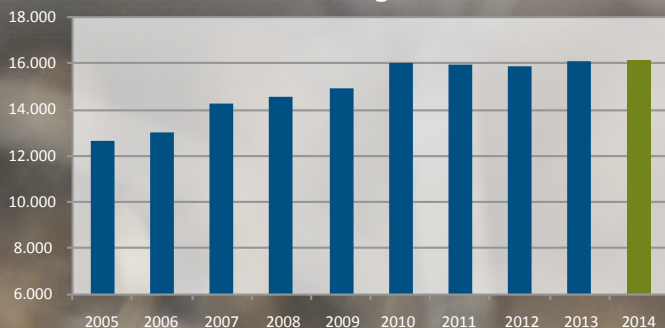
Årets nettoresultat er et overskud på 912 t.kr. mod budget på 408 t.kr. Det gode resultat skyldes primært, at der er sparet på driftsomkostningerne.

Medlemstallet ligger ultimo 2014 på 16.136 medlemmer. DOF's medlemstal har i de seneste 5 år ligget stabilt på ca. 16.000 medlemmer.

Fordeling af indtægter

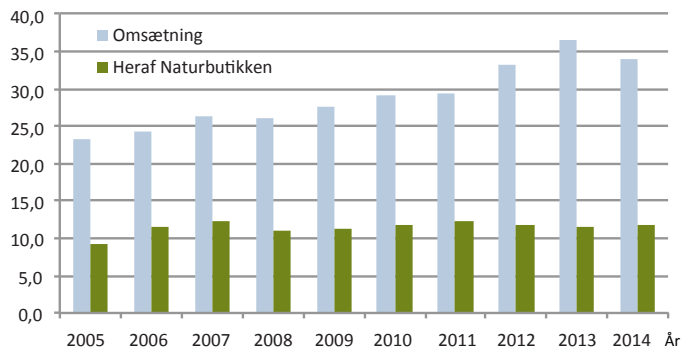
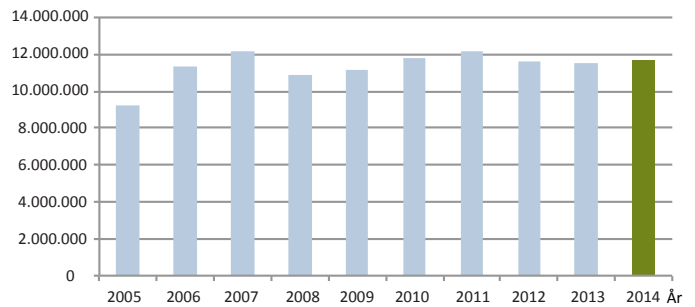

Medlemsudvikling 2005-2014

Stiltseser. FOTOGRAF: ULRIK BRUUN

Indtægter 2005-2014**Naturbutikken 2005-2014**

Antallet af naturbeskyttelsesbidragsydere er steget fra 1.288 til 1.684 ultimo 2014. Stigningen skyldes, at der i slutningen af 2014 løbende er kørt en række succesfulde kampanjer. Som følge heraf forventes indtægterne fra naturbeskyttelsesbidragene at stige i 2015.

Foreningen har over 27.500 venner på Facebook, hvilket er en stigning på over 10.500 i forhold til ultimo 2013. DOF har i 2014 modtaget arvemidler fra følgende boer:

- Charlotte Irmgard Mortensen, 365 t.kr.
- Jørgen Kjeld Hansen, 451 t.kr.

Der er opnået fuld finansiering til et 3-årigt ph.d.-projekt "Danmarks Fugleliv i forandring".

Følgende donorer yder tilskud til projektet:

- Aage V. Jensen Naturfond støtter med 677 t.kr.
- 15. Juni Fonden støtter med 500 t.kr.
- Styrelsen for Forskning og Innovation (FIVU) støtter med 659 t.kr.
- DCE, Aarhus Universitet med 526 t.kr.

Ph.d.- projektet startede i november 2014.

Aage V. Jensen Naturfond støtter DOF's Atlas-projekt med 20,0 mio. kr. fordelt over 7 år. Projektet er startet i 2012, og er en landsdækkende undersøgelse af danske fugles udbredelse både i yngletiden og om vinteren.

Villum Fonden har støttet projekt Fokuseret Fugleforvaltning med 5,0 mio. kr., og der har i projektperioden 2012 - 2014 været stor interesse blandt medlemmer af DOF og i befolkningen for at se både havørn og stor hornugle på rede via webcams. De 2 webcams har haft 225.000 unikke brugere i 2014, hvilket er en stigning på 25 % i forhold til 2013. Projektet er afsluttet ultimo 2014, og der er afsendt en projektrapport til Villum Fonden primo 2015.

DOF har fået et tilskud på 500 t.kr. fra CISU (Civilsamfund i Udvikling) med henblik på udvikling af et program vedrørende bæredygtig forvaltning af naturressourcer i og omkring vigtige fugle- og biodiversitets-lokaliteter i udviklingslandene, primært i Kenya, Uganda og Nepal.

Ultimo 2014 har DOF fået godkendt en treårig program-aftale af CISU på ca. 16 mio. kr. i tilskud til ovenstående program.

De samlede fondsindtægter udgør 696 t.kr. heraf er 560 t.kr. hensat til konkrete projekter i 2015.

Banrock Station (vinfirma) støtter DOF i 2014 med samme beløb som i 2013. DOF får en ikke budgetteret indtægt på 150 t.kr. i 2014.

De af Danida finansierede projekter i Indonesien, Flores og Uganda, Echuya-skoven kører efter planen. En "no cost extension" er blevet godkendt på begge projekter, hvilket betyder, at projektet er blevet forlænget til medio 2015 inden for den eksisterende budgetramme, og at der i perioden vil være løndækning til DOF's internationale medarbejdere.

Naturbutikkens omsætning ligger på 11,7 mio. kr. mod 11,5 mio. kr. året før. Resultat før hensættelse til tab på varelageret udgør 485 t.kr. Der hensættes i alt 200 t.kr. til imødegåelse af tab på varelageret således at årets resultat udgør et overskud på 285 t.kr. Hovedbestyrelsen har fortsat stort fokus på forretningsudvikling og øget lønsomhed i Naturbutikken.

DOF's likviditet har været sund hele året, og der har ikke været trukket på kassekrediten på noget tidspunkt i løbet af året.

DOF vil gerne takke alle medlemmer, fonde, kunder i Naturbutikken og sponsorer, som i årets løb har støttet foreningens fugle- og naturbeskyttelsesarbejde.

Oversigt over fonde, organisationer m.m., som har støttet DOF økonomisk i 2014 med mere end 5.000 kr.

- Aage V. Jensen Naturfond
- Aabenraa Kommune
- Accolade Wines Limited (Banrock Station)
- Arne Sønderberg Frederiksens Fond
- Bodil Pedersen Fonden
- Carlsen-Langes Legatstiftelse
- Civilsamfund i Udvikling – CISU
- DANIDA, Udenrigsministeriet
- Dansk Tennis Fond
- DCE, Bioscience, Aarhus Universitet
- Esbjerg Kommune
- 15. Juni Fonden
- Friluftsrådet
- Frimodt-Heineke Fonden
- Frøken Karen Hauschild Petersens Legat
- Grosserer Schiellerup og Hustrus Fond

- Karen Krieger Fonden
- Kulturministeriet
- Miljøministeriet
- Naturstyrelsen
- Oticon Fonden
- Poul og Else Tausons Fond
- Rodox Fonden
- Sam og Mia Jarris' Legat
- Styrelsen for Forskning og Innovation (FIVU)
- Svalens Fond
- Tønder Kommune
- Villum Fonden

DOF har i 2013 og 2014 haft nogle store overskud som har påvirket egenkapitalen positivt. I de kommende år forventes foreningen at skulle tage stilling til nogle store investeringer i forbindelse med etablering af en fuglestation i Det Grå Fyr i Skagen samt udvikling af DOF-basen.

(1.000 kr.)	År 2014	Budget 2014	År 2013
Medlemskontingenter	5.896	5.947	5.625
Naturbeskyttelsesbidrag	1.335	1.300	1.326
Arv og gaver	925	815	1.996
Offentlige tilskud og tipsmidler	2.181	2.267	2.175
Fonde og sponsorer	286	350	206
Ministeraftale	1.203	1.203	1.203
Danske projekter	5.256	5.868	6.265
Internationale projekter	4.658	6.418	5.746
Naturbutikken	11.695	11.545	11.484
Blade og Medier	479	632	574
Diverse indtægter	0	50	5
Omsætning, indtægtsskabende aktiviteter	33.914	36.395	36.605
Hverveomkostninger, fundraising og projektudvikling	-913	-805	-629
Naturbutikken	-11.410	-11.279	-11.433
Omkostninger, indtægtsskabende aktiviteter	-12.323	-12.084	-12.061
Resultat af indtægtsskabende aktiviteter	21.591	24.311	24.544
Formålsbestemte aktiviteter			
Beskyttelse	-5.330	-7.028	-6.707
Viden	-7.427	-7.653	-8.118
Deltagelse	-1.836	-2.163	-1.837
Oplevelser	-1.268	-1.442	-1.315
Resultat efter formålsbestemte aktiviteter	5.730	6.025	6.567
Administrationsomkostninger	-4.499	-5.317	-3.627
Ejendommen - Fuglenes Hus	-347	-330	-250
Resultat før finansielle poster	884	378	2.689
Finansielle indtægter	28	30	22
Finansielle udgifter	0	0	0
Årets resultat	912	408	2.711

(1.000 kr.)	År 2014	År 2013
AKTIVER		
Anlægsaktiver		
Materielle anlægsaktiver	8.226	7.898
Finansielle anlægsaktiver	1.520	1.477
Anlægsaktiver, i alt	9.746	9.375
Omsætningsaktiver		
Handelsvarer	2.822	2.910
Tilgodehavender	2.382	2.142
Likvide beholdninger	5.341	3.762
Omsætningsaktiver, i alt	10.545	8.814
AKTIVER, I ALT	20.291	18.189
PASSIVER		
Egenkapital		
Bunden egenkapital	1.475	1.432
Disponibel egenkapital	5.426	4.514
Egenkapital i alt	6.901	5.946
Gældsforpligtelser		
Langfristede gældsforpligtelser	3.662	3.751
Kortfristede gældsforpligtelser	9.728	8.492
Gældsforpligtelser, i alt	13.390	12.243
PASSIVER, I ALT	20.291	18.189

Farvel til ørnechefen

September bød på den triste nyhed, at DOF's hovedbestyrelsesmedlem Lennart Pedersen var død efter længere tids kræftsygdom, kun 66 år gammel. Lennart interesserede sig for fugle hele livet, og rigtig mange mennesker har nydt godt af hans store engagement; ikke mindst på Danmarks mange gode træksteder.

De fleste kendte ham som en meget engageret leder af DOF's Projekt Ørn, som han var særligt optaget af. Han var en fornem fortæller for ørnenes ve og vel, og i forbindelse med Ørnens Dag, som han var primus motor for, nød mange godt af hans store viden og kærlighed til disse store fugle. Han var, lige fra starten af Projekt Ørn, talsmand for, at der ud over beskyttelsen af ørnene også skulle være fokus på formidling af dem, så befolkningen kunne få et positivt syn på vores store rovfugle.

Lennart sad i DOF's hovedbestyrelse i 15 år og var gennem mange år kontaktperson til det feltornitologiske miljø, hvor han havde et stort netværk. I en længere årrække var han fx med i Feltornitologisk Udvalg, Fuglestationsudvalget og kontaktperson til det elektroniske meldesystem Bird Alarm.

Vi kommer til at savne Lennart blandt os, og der er nu en tom plads i klitten ved Skagen, hvor han kom så tit, når han var i sit sommerhus tæt på.

FOTOGRAF: KIM SKELMOSE

Copyright: DOF 2014
Layout og Tryk: www.graphicco.dk

Blandede kilder
Produktgruppe fra velforvaltede
skove og andre kontrollerede kilder
www.fsc.org Cert no. SW-COC-000727
© 1996 Forest Stewardship Council

 [Læs mere på www.dof.dk](http://www.dof.dk)

Dansk Ornitologisk Forening · Vesterbrogade 138-140 · 1620 København V · tlf. 33 28 38 00 · dof@dof.dk

